

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej
Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁾

za rok 2017
(rok, za który składane jest oświadczenie)

Dział I²⁾

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w ~~kierowanym/kierowanych~~ przez mnie ~~dziale/działach~~ administracji rządowej³⁾ w kierowanej przez mnie jednostce sektora finansów publicznych*

Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych

(nazwa/nazwy działu/działów administracji rządowej/nazwa jednostki sektora finansów publicznych⁷⁾)

Część A⁴⁾

w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Część B⁵⁾

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część C⁶⁾

nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:⁷⁾

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁸⁾,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych,
- innych źródeł informacji: Sprawozdania z załatwiania skarg, wniosków i petycji, oświadczeń o stanie kontroli zarządczej Dyrektorów Centrali oraz Dyrektorów Oddziałów, auditu certyfikującego Systemu Zarządzania Jakością.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, 13 marca 2018 r.
(miejscowość, data)

PREZES

Główna Komisja Ubezpieczeń Społecznych
(podpis ministra/kierownika jednostki)

* Niepotrzebne skreślić.

Dział II⁹⁾

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

Kontrola zarządcza funkcjonowała w ograniczonym stopniu w zakresie:

- 1) prowadzenia obsługi kont płatników składek. Zastrzeżenia dotyczyły braku kompleksowości działań podejmowanych w momencie przełączania kont płatników składek na SEKIF, w tym działań zapobiegających przedawnieniu należności z tytułu składek oraz niskiej jakości danych zaewidencjonowanych na kontach płatników składek. Głównymi przyczynami wymienionego stanu były niedochowanie standardu jakości i częstotliwości w obsłudze kont płatników składek oraz brak jednego narzędzia informatycznego efektywnie wspierającego identyfikowanie spraw wymagających podjęcia działań;
- 2) dostosowania systemów informatycznych, w tym portalu PUE ZUS, do możliwości obsługi wolumenu danych lub dokumentów, które ze względu na ustawowe obowiązki i/lub konieczność udostępnienia klientom muszą być przetwarzane i dostępne;
- 3) efektywnego zarządzania licencjami w związku z brakiem oprogramowania wspierającego proces monitorowania stanu wykorzystania licencji;
- 4) monitorowania całego portfela projektów związanych z modyfikacjami systemu informatycznego oraz nieplanowanego ograniczenia zasobów środowisk przedprodukcyjnych, przy czym w tym zakresie nastąpiła niwelacja tego ograniczenia ze względu na działania podjęte i zakończone w 2017 roku;
- 5) przestrzegania obowiązujących procedur wewnętrznych i zasad etycznego postępowania w związku z nieuprawnionym udostępnieniem wewnętrznej dokumentacji ZUS.

Należy opisać przyczyny złożenia zastrzeżeń w zakresie funkcjonowania kontroli zarządczej, np. istotną słabość kontroli zarządczej, istotną nieprawidłowość w funkcjonowaniu jednostki sektora finansów publicznych albo działu administracji rządowej, istotny cel lub zadanie, które nie zostały zrealizowane, niewystarczający monitoring kontroli zarządczej, wraz z podaniem, jeżeli to możliwe, elementu, którego zastrzeżenia dotyczą, w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w zakresie:

- 1) zapewnienia kompleksowej obsługi kont płatników składek:
 - a) opracowanie i wdrożenie w oddziałach ZUS programu stabilizacji pracy w komórkach dochodów, którego celem jest doprowadzenie do bieżącej i systematycznej obsługi kont płatników składek zgodnie z przyjętym standardem jakości i częstotliwości,
 - b) wdrożenie narzędzia scalającego dotychczasowe funkcjonalności aplikacji, jak również wspierającego typowanie i monitorowanie kont płatników wymagających obsługi,
 - c) przekazanie płatnikom składek informacji o sposobie rozliczenia wpłat dokonanych na rachunek NRS (Numer Rachunku Składowego) wraz z podaniem salda,
 - d) kontynuacja działań związanych z realizacją projektu e-składka w zakresie przeciwdziałania przedawnieniu należności, a w szczególności monitorowania wpłat na NRS rozliczanych na zaległości;
- 2) dostosowania systemów informatycznych, w tym portalu PUE ZUS do możliwości obsługi wolumenu danych lub dokumentów, które ze względu na ustawowe obowiązki i/lub konieczność udostępnienia klientom muszą być przetwarzane i dostępne:
 - a) weryfikacja wydajności KSI oraz PUE pod kątem możliwości obsługi pełnego wolumenu elektronicznych zaświadczeń lekarskich o niezdolności do pracy,
 - b) wdrożenie rekomendacji wynikających z przeprowadzonych testów wydajnościowych,
 - c) modernizacja architektury środowiska ITS PUE celem zapewnienia wysoko dostępnego oraz wydajnego rozwiązania;
- 3) efektywnego zarządzania licencjami:
 - a) wdrożenie instrukcji zarządzania licencjami,
 - b) wdrożenie systemu wspierającego zarządzanie licencjami i oprogramowaniem w ZUS;
- 4) monitorowania całego portfela projektów związanych z modyfikacjami systemu informatycznego oraz nieplanowanego ograniczenia zasobów środowisk przedprodukcyjnych:
 - a) optymalizacja procesu dotyczącego budowy i utrzymania usług IT obejmująca wdrożenie dwóch odrębnych procedur w tym zakresie,
 - b) budowa nowego środowiska przedprodukcyjnego w zakresie PUE;
- 5) przestrzegania obowiązujących procedur wewnętrznych i zasad etycznego postępowania w związku z nieuprawnionym udostępnieniem wewnętrznej dokumentacji ZUS:
 - a) podjęcie działań mających na celu unormowanie zagadnień etyki zawodowej w ZUS.

Należy opisać kluczowe działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w odniesieniu do złożonych zastrzeżeń, wraz z podaniem terminu ich realizacji.

Dział III¹⁰⁾

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

- 1) Zwiększono nadzór nad kompleksowością obsługi kont płatników składek między innymi poprzez:
 - wprowadzenie do systemu oceny pracy oddziałów (benchmarking wewnętrzny) wskaźnika *Poziom dochodzenia należności za ostatnie 5 lat* monitorującego stopień objęcia zadłużenia egzekucją i ulgami za ostatnie 5 lat;
 - przyjęcie zasady kierowania do oddziałów dodatkowych list (raz do roku) wskazujących konta, na których istnieje ryzyko odpisania należności z tytułu przedawnienia, jak również konta, na których nie podjęto działań mających na celu przeciwdziałanie przedawnieniu należności.
- 2) Wprowadzono zasadę udostępniania dyrektorom oddziałów ZUS cokwartalnych informacji zarządczych omawianych na naradach z zastępcami dyrektorów oddziałów ds. dochodów, z poszerzoną informacją w zakresie przedawnień oraz działań skutkujących przerwaniem i zawieszeniem biegu terminu przedawnienia.
- 3) Dokonano przeglądu aktywnych kont płatników składek z zadłużeniem za lata 1999-2012, w wyniku którego nastąpiło odpisanie należności przedawnionych oraz podjęto działania zmierzające do odzyskania zaległości lub ich zabezpieczenia.
- 4) Doprecyzowano w wewnętrznych uregulowaniach prawnych kwestię odpowiedzialności i przyczyn przedawnienia należności, a także prowadzono prace nad modyfikacją zawartości noty przedawnień, dzięki czemu stworzona zostanie kadra kierowniczej oddziałów ZUS możliwość oceny systematyczności pracy i podejmowania działań eliminujących przedawnienie z winy ZUS.
- 5) W celu zwiększenia nadzoru w zakresie odpisywania należności prowadzono prace nad wdrożeniem nowych funkcjonalności w aplikacjach dziedzinowych, które obejmowały między innymi rozszerzenie zakresu informacji umożliwiających systemowe monitorowanie należności przedawnionych, wprowadzenie alertu informującego o należnościach zagrożonych przedawnieniem oraz rejestru tych należności.
- 6) Dla uproszczenia i zwiększenia przejrzystości realizacji działań w zakresie budowy i utrzymania usług IT podjęto decyzję o podziale dotychczasowego procesu na dwa odrębne procesy, tj. *Budowa usług IT* i *Utrzymanie usług IT* oraz przygotowano aktualizację wewnętrznych procedury, które wejdą w życie od 2018 r.
- 7) Uruchomiono dodatkowe dwa środowiska przedprodukcyjne do testów KSI ZUS. Ponadto wprowadzono narzędzie do elektronicznego monitorowania prac testowych w celu zapewnienia bieżącego nadzoru nad postępem testów, zgłaszaniem błędów oraz raportowaniem w zakresie prac nad przygotowaniem oprogramowania do wdrożenia.
- 8) Kontynuowano prace związane z wdrożeniem w ZUS Project Management Office (PMO), w tym między innymi wprowadzono zmiany organizacyjne mające na celu rozdzielenie funkcji nadzorczych w zakresie zarządzania projektami od funkcji wykonawczej, dokonano zmiany wewnętrznych uregulowań prawnych w zakresie zarządzania projektami i portfelem projektów w ZUS oraz prowadzono prace nad przygotowaniem narzędzia do raportowania realizacji projektów z wykorzystaniem rozwiązań informatycznych.
- 9) Prowadzono prace mające na celu wdrożenie w ZUS Systemu Monitorowania Bezpieczeństwa Środowiska Teleinformatycznego, w tym przygotowano szczegółową dokumentację projektową (koncepcję biznesową i uzgodnienie projektowe) oraz wnioski o wszczęcie postępowania na wdrożenie SMBŚT.

Należy opisać najistotniejsze działania, jakie zostały podjęte w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie w odniesieniu do planowanych działań wskazanych w dziale II oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie. W oświadczeniu za rok 2010 nie wypełnia się tego punktu.

2. Pozostałe działania:

.....
.....
.....

Należy opisać najistotniejsze działania, niezaplanowane w oświadczeniu za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, jeżeli takie działania zostały podjęte.

Objaśnienia:

- ¹⁾ Należy podać nazwę ministra, ustaloną przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 i Nr 80, poz. 717, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 169, poz. 1414 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1217 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241 i Nr 161, poz. 1277 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 354), a w przypadku gdy oświadczenie sporządzane jest przez kierownika jednostki, nazwę pełnionej przez niego funkcji.
- ²⁾ W dziale I, w zależności od wyników oceny stanu kontroli zarządczej, wypełnia się tylko jedną część z części A albo B, albo C przez zaznaczenie znakiem "X" odpowiedniego wiersza. Pozostałe dwie części wykreśla się. Część D wypełnia się niezależnie od wyników oceny stanu kontroli zarządczej.

- 3) Minister kierujący więcej niż jednym działem administracji rządowej składa jedno oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w zakresie wszystkich kierowanych przez niego działów, obejmujące również urząd obsługujący ministra. Oświadczenie nie obejmuje jednostek, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020 i Nr 238, poz. 1578).
- 4) Część A wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza w wystarczającym stopniu zapewniła łącznie wszystkie następujące elementy: zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczność i efektywność działania, wiarygodność sprawozdań, ochronę zasobów, przestrzeganie i promowanie zasad etycznego postępowania efektywność i skuteczność przepływu informacji oraz zarządzanie ryzykiem.
- 5) Część B wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu jednego lub więcej z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji lub zarządzania ryzykiem, z zastrzeżeniem przypisu 6.
- 6) Część C wypełnia się w przypadku, gdy kontrola zarządcza nie zapewniła w wystarczającym stopniu żadnego z wymienionych elementów: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów, przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, efektywności i skuteczności przepływu informacji oraz zarządzania ryzykiem.
- 7) Znakiem "X" zaznaczyć odpowiednie wiersze. W przypadku zaznaczenia punktu "innych źródeł informacji" należy je wymienić.
- 8) Standardy kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych ogłoszone przez Ministra Finansów na podstawie art. 69 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.
- 9) Dział II sporządzany jest w przypadku, gdy w dziale I niniejszego oświadczenia zaznaczono część B albo C.
- 10) Dział III sporządza się w przypadku, gdy w dziale I oświadczenia za rok poprzedzający rok, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, była zaznaczona część B albo C lub gdy w roku, którego dotyczy niniejsze oświadczenie, były podejmowane inne niezaplansowane działania mające na celu poprawę funkcjonowania kontroli zarządczej.